

„Naš bil nekda je ves ta raj,
Očetom našim domovina;
Tuj narod tod se širi zdaj,
Naš raj je tujcev zdaj lastnina.“

To se ne sme zgoditi. In ne bo se zgodilo, če vsi rodoljubni Slovenci storijo svojo dolžnost.

Zato pa kličem ne samo z ozirom na obmejne Slovence, ampak z ozirom na ves slovenski narod na Štajerskem: Komur je za pravo, kršćansko omiko našega naroda, komur je za njegov resnični napredek in pravo blagostanje, ta naj pride k nam, naj hodi z nami, naj dela z nami!

Dr. Korošec omenja, da se je obmejno delo zasnovalo po dobrih vzorih, po nazoru čeških in poljskih obrambnih društev. Treba nam je le navdušenja in požrtvovalnosti med našimi rodoljubi brez razlike na stranke.

Pri volitvi novega odbora so bili z vsklikom izvoljeni: dr. Korošec, dr. Hohnjec, Leskovar, Zolgar, Kociper, dr. Vrstošek, dr. Kovačič, dr. Jerovšek, Vračko, Žebot, Gomilšek, Kranjc. Namestnikom: Pušenjak, dr. Lukman, Gorišek, Spindler.

Predsednik Zveze slovenskih mladeničev Žebot poroča o delovanju Zveze, ki se je ustanovila dne 8. junija. Shodov je imela že 9. Pod njeno zastavo se zbira okoli 10.000 mladeničev. Mladeniški zvez je na Spod. Štajerskem nad 20. Nek celjski listič je imenoval naše delo hujškanje. Toda ali je to hujškanje, če se navdušujemo za verske in narodne ideale. Od teh idealov ne pomehamo nikdar. Zahvali se dr. Hohnjecu za sodelovanje.

Dr. Korošec odda predsedstvo Žebotu.

O telovadbi govori predsednik Zveze telovadnih odsekov dr. Pogačnik. Slika zgodovino našega narodnega življenja. Stojimo sedaj v moški dobi. Treba je dela, izobrazbe, in vse to je treba organizirati. Organizacija telovadbe ima visoke cilje. Utrditi telo, izobraziti duha, oblažiti srce. Krepih, značajnih in plemenitih mož potrebujemo. Nepošteno ljudi prepustimo radi drugim organizacijam. Naš klic je: Vse za vero sveto in domovino drago!

Pri nadaljni razpravi je govoril iur. Ogrizek o namenih Slovenske dijaške zveze, koje zadnji cilji so isti kakor S. K. S. Z. in Z. S. M. Glede obrambnega dela omenja, da se ga bo udeleževalo tudi katoliško dijaštvo, kar je pokazalo s tem, da je S. D. Z. vzela št. II. pod svoje okrilje.

Navduševalno so govorili: Pintar iz Celja, Majcen iz Celja, Kranjc iz Sv. Bolkanka pri Bišu, Skoliber iz Sv. Urbana pri Ptuj, Žebot iz št. II. Poživavšek iz Imenega, Napast iz Sv. Lovrenca na Dravskem polju, Strašek od Sv. Eme, Strucelj iz Mozirja, Uršič iz Laporja, Zupan iz Trbovelj (kojega izvajanja so vzbudila posebno pozornost in navdušenje), Dobnik iz Sladke gore, Kitak iz Studenice, iur. Ogrizek iz Gradca, dr. Vrstošek iz Maribora, Zličar iz št. Jurija na juž. žel.

Mladenič Žebot je opisoval delo nasprotnikov ob meji ter prosil slovensko javnost pomoči. Mladenice Kranjc predlaga pobiranje za društveni dom v št. II. Nabralo se je 50.37 K.

Na to zaključil dr. Korošec zborovanje. Spoznali smo se osebno, spoznali skupnost načel, navdušili se za novo delo in nove napore, posebno smo si začetali obrambno delo ob jezikovni meji. Ostanimo zvesti svojemu programu in zmagovali bomo na celi črti.

S tem je bil občni zbor sklenjen in končan.

Na občni zbor so došli naslednji brzojavi:

Celovec: Sestriico pozdravljajoč želimo najboljših uspehov. — Koroška zveza.

Škocijan: Naprej v brezobziren boj za vero sveto in domovino drago. — Vunček, podpredsednik bralnega društva, Škocijan.

Sv. Trojica v Slov. gor.: V duhu z vami želimo obilnega uspeha in blagoslova. Naprej z Bogom za narod. — Izobraževalno društvo in fantovska družba pri Sv. Trojici v Slov. gor.

Zalec: Pozdravljena četa zbrana slovenske domovine nada. — Pikel, Koren iz Loznice.

Kmečki posli in delavci.

(Ljudsko zavarovanje.)

V zadnjem članku „Ljudsko zavarovanje“ smo povedali tiste reči, ki se tičejo samostojnih kmetov in obrtnikov ter njihovih domačih, ki jim pomagajo pri gospodarstvu. Danes si pa ogledamo tiste določbe v nameravani novi postavi, ki zadevajo posle in kmečke delavce.

1. Poglejmo si najprej številke. Moških poslov, ki so samo za domača opravila (n. pr. kočijaži, sobarji) je v celi državi 20.000; ženskih (n. pr. kuharice, sobarice, pestunje) pa 408.000; vseh skupaj torej 428.000. — Pri poljedelstvu in gozdarstvu je pa moških poslov, dninarjev, delavcev 984.000, žensk pa 843.000; vsega skupaj torej 1.827.000. Izmed vseh teh dozdaj ni bil nihče zavarovan ne za bolezen, ne za starost in onemoglost; za slučaj kake poškodbe se morali biti zavarovani samo tisti delavci, kateri so delali pri poljedelskih mašinah, ki jih gonil kaka natorna sila (par, elektrika itd.) Vseh imenovanih oseb je torej v celi državi 2.255.000. — Pri vojakih je 196.000 takih fantov, kateri bodo morali biti po novi postavi zavarovani. Po pravici lahko rečemo, da jih je med njimi najmanj dve tretjini, torej nad 130.000 s kmetov. Za vojake, dokler so v dejanski službi, bo plačevala država zavarovalnino za starost, da potem

takem zavoljo vojaške službe ne bodo glede na to zavarovanje nič na slabšem.

2. Posli in kmečki ter gozdni delavci bodo po novem zavarovani tudi za slučaj bolezni. Zagotovljena jim bo, kakor zdaj tovarniškim in obrtnim delavcem in pomočnikom, zdravniška pomoč, zdravila in 60 odstotkov njihove plače. Za posle in delavce, ki dobivajo hrano ali stanovanje, bo gosposka dala ceniti po zaupnikih vrednost tega, da se bo potem mogla določiti njihova skupna plača. Ta se bo razdelila v več razredov: V 1. razred do 80 v na dan, ali do 240 K na leto; v 2. razred, prvi oddelek do 1.20 K na dan, ali 360 K na leto; v drugi oddelek 2. razreda do 1.60 v na dan, ali do 480 K na leto. Sem bodo spadali pastirji in pa mladi hlapci in dekle. V 3. razred, prvi oddelek do 2 K na dan ali 600 K na leto; v drugi oddelek do 2.40 K na dan ali 720 K na leto. Večji hlapci bodo po naših razmerah spadali v enega teh oddelkov. Nekaj jih bo tudi prišlo v 4. razred, ki steje v prvem oddelku do 3.20 K dnevne plače (960 K na leto) in v drugem oddelku do 4 K na dan (1200 K na leto). V ta razred jih bo pri nas prišlo le malo; nekaj gozdnih delavcev in sempatja kak hlapec.

3. Posli in delavci se bodo zavarovali za bolezen pri okrajnih bolniških blagajnah. Denar bo pa sprejemala okrajna zavarovalna pisarna za vse zavarovanje ob enem; kmetom bo treba plačevati po enkrat na mesec. V pisarni bodo potem oddali zavarovalnino za bolezen bolniški blagajni, za starost pa državni zavarovalnici.

4. Za bolezen bo dve tretjini prispevkov za posla in delavca plačeval delodajalec, eno tretjino bo pa odtrgal od poslove in delavčeve plače; za starost bo sta dajala vsak polovico; zoper poškodbe pa samo delodajalec. Po novem se bodo morali zoper poškodbe pri delu zavarovati gozdni delavci, ki delajo za trgovce, ali obrtne podjetnike. Kdor se bo pri delu poškodoval, bo dobil potem primerno letno odškodnino; če bo za delo popolnoma nezmožen, bo dobival po tristokrat toliko, kolikor znaša njegovi plači primerna bolniška podpora na dan; če bo pa samo postal deloma nezmožen, pa po primeri njegove nezmožnosti.

5. Za dninarje, ki delajo zdaj tu zdaj tam, bo težava. Najbolje se bo zanje izpeljalo zavarovanje, če bodo morali sami naravnost odrajtovati potrebno zavarovalnino za bolezen in starost.

6. Bolniška podpora je določena: za 1. razred po 40 v na dan, za drugi 1. oddelek po 60 v, 2. odd. po 85 v; za 3. razred 1. oddelek po 110 v, za 2. odd. po 135 v; za 4. razred 1. oddelek po 170 v, za 2. odd. po 215 v na dan. Poslom ali delavcem, katerim v boleznih gospodar daje stanovanje, hrano in preskrbino, se ne bo izplačala bolniška podpora, marveč gospodarju, ki skrbi zanje, razen kar znaša nad 1.35 K (3. razred, 2. odd.).

7. Gospodarji, ki zavoljo bolezni svojim poslom nič ne odtrgajo plače, bodo temu primerno manj plačevali v bolniško biagajno. Kmetje si bodo lahko za svoje posle in delavce osnovali posebne društvene blagajne. Po naši sodbi bodo te najcenejše. Na vsak način čaka v tem oziru kmečke zveze važno delo, da se za časa natančno posvetujejo, kaj naj se k temu ukrene.

8. Silno važno je zdravniško vprašanje. Treba bo poskrbeti, da bodo zdravniki po posameznih občinah imeli svoje uradne dneve bolj, nego doslej. Tudi v tem oziru bo treba temeljitega posvetovanja, in okrajne ali pa društvene bolniške blagajne bodo morale skleniti natančne pogodbe z zdravniki.

9. Kmečki posli in delavci bodo zavarovani tudi za onemoglost. Samostojni gospodar bo vlek starostno preskrbino od 65. leta dalje; posel in delavce pa tudi prej, in sicer brž, ko se izkaže, da je za delo popolnoma nezmožen, če je plačeval vsaj 200 tednov (štiri leta) zavarovalnino.

Preskrbljena starost in onemoglost, zagotovljena podpora v bolezni, in za nekatere še posebna preskrbljenost ob slučaju kake poškodbe pri delu! Ali ne bo vsled tega zopet domača zemlja dobila nove privlačne sile? Trdno upamo, da se bo to zgodilo, in da bo mnogo fantov in deklet, ki jih sedaj izvabi tisti svet s kmetov, rajše ostalo pri zdravem, lepem kmečkem delu. Preskrbljeni bodo; oddahnil si bo pa vsled tega tudi naš kmet, ki mu zdaj še manjka delavnih rok.

Politični ogled.

Mala politična naznanila.

Dne 19. novembra: V Gorici pričakujejo cesarskega namestnika Hohenloha, ki se bo posvetoval z voditelji strank, da omogoči zopetno delovanje goriškega deželnege zbora. Ako se mu to ne posreči, bo goriški deželni zbor meseca januarja razpuščen. — Francoski mornarji so ugovarjali, da jih pridele trgovinskemu ministarstvu. V Toulonu groze mornarji s splošno stavko, če se jim ne ugodil. — Turški parlament se otvoril 1. decembra.

Dne 20. novembra: Češki „Nar. Listi“ poročajo iz Beograda, da je 28 avstrijsko-ogrskih vojakov dezertiralo v Beograd. — Laški dijaki so priredili danes pred državno zbornico demonstracijo za laško vseučilišče. — Iz Teherana v Perziji se poroča, da je bila neka kršćanska vas pri Tabrisu oro-

pana, pri čemur je bilo več kristjanov usmrčenih. Tudi v Aserbajanu se baje preganja kristjane.

Dne 21. novembra: Hrvaški sabor se letos najbrž ne bo sklical, ker bi se s sklicanjem delale ovire mirni rešitvi hrvaško-madžarskega spora. — Hrvaška vlada je izdala ukaz, da je z vseh šol odstraniti srbske (cirilčne) napise. — Slovenski klub ima 25. t. m. sejo, v kateri se bo posvetovalo o združenju obeh jagoslovanskih strank.

Dne 22. novembra: Skupni ministrski svet je imel danes pod predsedstvom barona Aehrenthala tri ure trajajočo sejo. — Pri večerajšnji ožji volitvi v istrski deželni zbor v volilnem okraju Milje-Izola je bil izvoljen socialni demokrat učitelj Franc Jerzenon. — Na Kitajskem v pokrajini Jangsejang je izbruhnila vstaja, ki se naglo širi.

Dne 23. novembra: Na Dunaju so se vršili danes zelo hudi prepri med laškimi in nemškimi dijaki. Rabilo se je tudi orožje. — Češki minister-rojak dr. Začek je imel danes v Olomoucu zborovanje z voditelji češke katoliške stranke. — Cesar je danes sprejel v posebni avdienci ogrskega ministrskega predsednika Wekerleja. — V Gradcu je prišlo večeraj do pretapa med liberalnimi in katoliškimi dijaki. Policija je aretirala več dijakov, ki so bili takoj na komisarijatu obsojeni v globo od 30 do 100 kron.

Dne 24. novembra: Dunajsko vseučilišče ostane vsled večerajšnjih dogodkov do preklica zaprto. — Srbija je izplačala Orngori 1 milijon frankov posejila, da nadajuje oboroževanje. — Perzijski šah je izdal ukaz, v katerem pravi, da ne bo sklical parlamenta.

Razne novice.

* Iz sodne službe. Pravosodni minister je imenoval sodnega adjunkta pri mariborskem okrožnem sodišču dr. Neupauerja za namestnikom državnega pravdnštva v Celovec. — Namestnikom državnega pravdnštva v Celju je imenovan na Boscchekovo mesto sodni tajnik dr. Bračič.

* Iz pošte. Poštni pomočnik Blaž Žirovnik je dobil mesto poštnega ekspedijenta pri poštnem uradu v Podlehniku pri Ptaju.

* Iz šole. Pred mariborsko komisijo so v november-skem terminu bili usposobljeni za ljudske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom sledeči učitelji in učiteljice: gg. Čeh Ivan, Friedl Adolf, Horvat Franc, Ivajnsič Ludovik, Kislinger Jurij, Lah Ivan, Ledenik Jožef, Lešnik Miroslav, Pokrznik Ferdo, Sel Ivan, Sevnik Julij, Stopar Vinko; gđ. Aseh Albina, Klančnik Marija, Kotzbeck Cecilija, Lorber Amalija, Majcen Marija, Pernat Alojzija, Pintarič Marija, Regoršek Ema, Ros Marija, Schweiger Katarina (z odliko), Škerjanc Felicitas, Šumenjak Marija, Vidali Rozina; za meščanske šole s slovenskim in nemškim učnim jezikom: g. Fran Fink.

* Duhovske vesti. Prestavljen je g. kaplan Nikolaj Jamšek iz Dramelj v Trbovlje, na njegovo mesto pride g. kaplan Ivan Zajec iz Škal. G. kaplan Lončarič je prestavljen iz Trbovelj k Sv. Juriju ob Taboru. Za dekana dekanije „Saleska dolina“ je imenovan novi župnik, vlč. gosp. Ivan Rotner, dosedaj župnik v Pamečah pri slovenjgradu.

* Poklonitev avstrijskih škofov Sv. očetu. Dne 17. t. m. se je poklonilo Sv. očetu, slavečemu jubilej, 19 avstrijskih škofov. Nek kardinal je prečital udanostno izjavo. Sv. oče je v odgovoru škofom priporočal skrb za duhovnike in ljudstvo ter odločnost v brambi resnice. Nadalje je Sv. oče naročil škofom, naj duhovnikom sporočijo, da jih iz sreca ljubi, vernikom pa, naj zanj molijo.

* Odborova seja S. K. S. Z. za Štajersko bo v četrtek, dne 3. decembra v uredništvu „Slov. Gospodarja“ ob 5. uri popoldne.

* Mladeniškim zvezam! Vse mladeniške zveze ujudno prosimo, da nam pošljejo imena svojega odbora in svojih članov. Tajništvo „Zveze slov. mladeničev v Mariboru“.

* Kjer še ni mladeniške zveze, pa si jo vendar fantje želijo, se naj to naznani tajništva „Zveze slov. mladeničev v Mariboru“, ki bo storilo potrebne korake za ustanovitev „Mlad. Zveze“ v tisti župniji.

* Za obmejni sklad je daroval g. gostilničar „Pri belem volu“ v Celju razglednice in zrcala, ki so se prodala med obiskovalci gostilne v prid obmejnim Slovincem, za kar se mu najtopleje zahvaljujemo in njegovo gostilno priporočamo.

* Obmejni kolek S. K. S. Z. v Mariboru je našel mnogo prijateljev na Slovenskem. Že v nad 20.000 komadih se je razširil na razne strani. V Trsta, Gorici, Ljubljani, na Dunaju, povsod ga dobiš. Ker pa gre čisti dobiček za tako plemenito stvar: „V pomoč obmejnim bratom“, se naj še bolj razširi. Rodoljubi, rodoljubke, mladeniči, mladenke, širite vsepovsod kolek: „Obmejnim bratom — V pomoč“.

* Bralnim društvom in mladeniškim zvezam! Že nad 20.000 obmejnih kolekov se je že razprodalo; vendar je mnogo društev, ki še niso naročila obmejnega koleka S. K. S. Z. Pozivamo danes vsa bralna in izobraževalna društva ter mladeniške zveze, da kolekujejo vsa svoja pisma s kolekom: Obmejnim bratom — V pomoč! Dobiva se pri S. K. S. Z. v Mariboru.

* Tisti duhovnik, ki je v Ljubljani izgubil svoj brevir (pars verna), se naj obrne na uredništvo „Našega Doma“!

* Dopolnilne volitve za trgovinsko in obrtno zbornico v Gradcu. Imeniki za te volitve so javno razgrnjeni od 24. novembra do vstetega 7. decembra 1908 za celi zbornični okraj v pisarni trgovinske in obrtne zbornice v Gradcu. — Glej inerat!

* Odprava znižanih vožnih cen na Južni železnici. Od 1. januarja naprej uradniki in častniki ne bodo dobivali več na Južni železnici znižanih vožnih cen. Železnica misli s tem povečati svoje dohodke na leto za 400.000 K.